

Робоча програма навчальної дисципліни «Психотерапія» для спеціальності 053 «Психологія», першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, складена відповідно до освітньої програми «Практична психологія» 2022 року.

Розробник: Седих К.В., доктор психологічних наук, професор кафедри психології та педагогіки

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми Хд Євгенія ХОМЕНКО

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та педагогіки

Протокол від «_» серпня 2024 року №1

Т.в.о. завідувача кафедри психології та педагогіки ШВ Вікторія ШЕВЧУК

27 серпня 2024 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету філології, психології та педагогіки

Протокол від 28 серпня 2024 року № 1

Голова навчально-методичної комісії ЧН Віктор ЧЕРНИШОВ

29 серпня 2024 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Форма навчання денна
Кількість кредитів ЄКТС – 6	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Обов’язкова
Загальна кількість годин – 180		
Модулів – 1	Спеціальність: 053 «Психологія»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		3-й
		Семестр
		6-й
		Лекції 32 год.
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>Бакалавр</u>	Практичні, семінарські
		30 год
		Лабораторні
		10
		Самостійна робота
		108 год.
		Індивідуальна робота:
		-
		Вид контролю: екзамен

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 72/108

2. Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Психотерапія» – полягає в підготовці фахівця у сфері психологічної допомоги, який швидко та якісно реагує на зміни, що відбуваються в суспільстві, осмислює свою професійну значущість у процесі утвердження важливості психологічної допомоги; усвідомлює психологічну сутність феномену психотерапії, її змістовні, типологічні та структурно-функціональні особливості; має цілісне уявлення про загальні закономірності психотерапевтичного процесу та про процес змін людини в ході психотерапії, володіє методами та техніками психотерапії, дотримується етичних принципів психотерапевтичної діяльності.

Вивчення курсу дозволить сформувати наступні загальні компетентності:

- ЗК1 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК4 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК5 Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК6 Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

Вивчення курсу дозволить сформувати наступні спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- СК 1. Здатність оперувати категоріально- понятійним апаратом психології
- СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
- СК 5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій
- СК 6. Здатність самостійно планувати, організовувати і здійснювати психологічне дослідження
- СК 7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
- СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).
- СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту.
- СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни є Психологія загальна, Психологія дитяча.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

В результаті вивчення навчальної дисципліни **студенти повинні:**

- ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
- ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
- ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікативних технологій, для вирішення професійних завдань
- ПР4. Здійснювати реферування наукових джерел, обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки.
- ПР5. Самостійно обирати та застосовувати надійний та валідний психодіагностичний інструментарій психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР7. Рефлексувати і критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки;

ПР8. Презентувати результати власних досліджень, усно (письмово) для фахівців (нефахівців).

ПР9. Пропонувати власні спроби вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання;

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника;

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахування специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР18. Вживати ефективних заходів для збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90-100	A	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції Здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.

82-89	В	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній, що забезпечує Здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74-81	С	Добре	Здобувач в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній, конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64-73	Д	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядались з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній, що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60-63	Е	Достатньо	Здобувач має певні знання матеріалу, передбаченого володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній, що є допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.

35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену/заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни Здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у Здобувача відсутні.	Низький, не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний, Здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамен; стандартизовані тести, які вирішуються на практичних заняттях; презентації результатів виконаних завдань самостійної роботи, проміжний міжсесійний контроль.

7. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Загальні засади консультування і психотерапії

Тема 1. Психотерапія як галузь психологічних знань і специфічна практика. Психотерапія як професія. Місце та роль психотерапевтичної науки в сучасному світі. Сутність психотерапії та її місце серед інших форм психологічної і медичної допомоги. Основні моделі психотерапевтичної допомоги. Релігійна модель. Психологічна модель. Психіатрична модель. Підходи до розуміння психотерапії. Психотерапія та релігія. Об'єкт та предмет психотерапевтичного впливу. Мета і завдання психотерапії. Принципи психотерапії. Психотерапія як професія. Положення Страсбурзької Декларації. Розвиток психотерапії в Україні. Основні положення статуту професійної спільноти Української спілки психотерапевтів. Стандарти Європейської асоціації психотерапії щодо професії психотерапевта та структура психотерапевтичної освіти. Теорія. Власний досвід. Самостійна психотерапевтична практика під супервізією. Супервізія.

Практичні заняття №1-2

Тема 2. Особливості психотерапевтичного процесу. Особистість психотерапевта. Стратегія і тактика в психотерапії. Етапи психотерапевтичного процесу. Понятійний апарат психотерапії («запит», «сесія», «сеттинг», «терапевтичний альянс» та ін. Феномени психотерапевтичного процесу. Поняття трансферу та опору. Явища, що виникають у терапевтичному процесі: регресія, відреагування, грубий опір, негативна терапевтична реакція. Універсальні психотерапевтичні процедури. Інтерпретація, ампліфікація, робота з метафорою, аналіз сновидінь. Вимоги до особистості психотерапевта (автентичність, конгруентність, емпатійність, толерантність, зрозумілість, семантична насиченість, особистісна зацікавленість, впливовість). Професійні вимоги до психотерапевта:

психотерапевтична освіта, професійна компетентність та регулярне підвищення кваліфікації; професійні стосунки з колегами; дотримання етичних положень професійної діяльності. Засади ефективності психотерапевтичної практики.

Практичні заняття №3-4.

Тема 3. Етичні аспекти психотерапевтичної практики. Соціальна ситуація щодо етичних принципів психотерапії. Етичні аспекти психотерапевтичної практики. Історія трансформації етичних принципів психотерапії. Форми порушень етичних норм. Етичні ділеми, що можуть виникати у консультативній і психотерапевтичній практиці. Встановлення стандартів професійної поведінки для членів психотерапевтичних співтовариств. Етичні принципи Української спілки психотерапевтів та їх мета. Основні положення Етичного кодексу Української спілки психотерапевтів. Дисциплінарні стягнення при порушеннях етичного кодексу УСП. Компетентності етичної комісії Української спілки психотерапевтів. Особливості роботи етичної комісії УСП.

Практичне заняття №5.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Класичні напрями психотерапії

Тема 4. Розвиток класичного психоаналізу. Основні положення психоаналітичної теорії і практики З.Фрейда. Неофрейдизм і сучасний психоаналіз. Загальні засади психоаналізу. Організація психоаналітичної терапії. Психоаналітична взаємодія. Перенесення і аналітичні стосунки. Опір і захист. Взаємодія несвідомого з реальністю. Джерела невротичних та емоційних розладів особистості. Поняття захисних механізмів, їх значення у психоаналітичній психотерапії. Нарцисизм. Основні етапи та техніки психоаналізу. Робочий альянс як форма терапевтичних стосунків. Сучасні психодинамічні теорії. Теорія об'єктних стосунків (Мелані Кляйн, Джон Боулбі, Дональд Вуд Віннікотт, Маргарет Малер (сепарація-індивідуація), Уільям Біон). Его-психологія (Ерік Еріксон, Хайнц Хартманн, Хайнц Кохут, Отто Кернберг. Психоаналітична характерологія (В. Райх, Н. Мак-Вільямс) Тілесно-орієнтований підхід В.Райха та А.Лоуена. Інтегрований підхід О. Кернберга

Практичні заняття №6-7

Лабораторне заняття №1

Тема 5. Аналітична психологія і психотерапія К.Г.Юнга. Постюнгіанство. Загальні засади аналітичної психотерапії. Теоретичні основи аналітичної психології. Розбіжності із З. Фройдом у трактуванні лібідо і розумінні рушійних сил психічного розвитку людини. Процес індивідуації. Поняття архетипу. Основні архетипи і процес їх індивідуації. Архетип Самості, архетип Тіні, архетип Персони, архетипи Аніми та Анімуса. Діагностика в психоаналітичній терапії. Методи психоаналітичної терапії. Діалектичність терапевтичного процесу. Робота з сновидіннями як ядро юнгіанської терапії. Етапи, механізми та психотехніки в аналітичній психотерапії. Основні напрями і психотерапевтичні моделі постюнгіанства. Школа розвитку в постюнгіанстві (Е. Самуелс). Архетипічна школа у постюнгіанстві (Д. Хілман, А. Гутгенбюль-Крейг, Г.Корбіна).

Практичні заняття №8-9.

Лабораторне заняття №2

Тема 6. Особливості когнітивно-поведінкового напрямку психотерапії
Історія формування та розвитку когнітивного напрямку психотерапії. Основні риси когнітивної психотерапії. Особливості когнітивного напрямку психотерапії. Вимоги до клієнта в когнітивному напрямі психотерапії. Рационально-емотивна терапія (РЕТ) А. Елліса (дескриптивні когніції, оцінні когніції, групи ірраціональних установок, АВС-схема).

Когнітивна терапія А. Бека. Поняття когнітивних елементів та когнітивних спотворень: персоналізація, дихотомічне мислення, вибіркоче абстрагування, довільний умовивід, надгенералізація, перебільшення (катастрофізація). Етапи когнітивної психотерапевтичної роботи. Дистанціювання та децентрація. Класифікація поведінських правил. Групи механізмів, у яких можливі «збої»: когнітивні елементи, когнітивні процеси та когнітивний зміст. Техніки когнітивно-поведінкової психотерапії.

Практичні заняття №10-11.

Лабораторне заняття №3

Тема 7. Екзистенційні та гуманістичні теорії психотерапії. Основні положення гуманістичного підходу та оозвиток гуманістичних ідей (Г. Олпорт, А. Маслоу, К.-Р. Роджерс, Р. Мей, В.-Е. Франкл, Дж. Б'юдженталь). Напрями гуманістичної психотерапії (клієнт-центрована психотерапія К.-Р. Роджерса, логотерапія В. Е. Франкла, екзистенціальне консультування Р. Мея, гештальт-терапія Ф. Перлза). Клієнт-центрована терапія К.-Р. Роджерса. Особливості контакту в клієнт-центрованій психотерапії. Поняття Я концепції. Проблема Я-реального та Я-ідеального. Тенденція до самоактуалізації як основний рушій позитивної динаміки в терапії. Прийняття цінності актуальної ситуації та особистого досвіду клієнта. Поняття конгруентності. Техніки клієнт-центрованої психотерапії. Тенденції розвитку клієнт-центрованої терапії (М. Боуен). Специфіка екзистенційного підходу психотерапії. Особливості екзистенційного психотерапевтичного процесу. Логотерапія як метод екзистенціального аналізу. Концепція ноогенних неврозів. Способи набуття сенсу за В.-Е. Франклом. Метод парадоксальної інтенції. Екзистенціальне консультування Р. Мея. Робота з тривогою за І. Яломом. Методи і техніки екзистенціальної психотерапії. (робота з усвідомленням смерті, робота з відповідальністю і свободою, робота з ізоляцією, робота з відсутністю сенсу життя). Перспективи розвитку особистості з погляду гуманістичного підходу

Практичні заняття № 12-13

Лабораторне заняття №4

Тема 8. Особливості системної сімейної психотерапії. Загальна характеристика системної сімейної психотерапії. Параметри сімейної системи (стереотипи взаємодії, сімейні правила, сімейні міфи, межі, стабілізатори, сімейна історія). Поняття життєвого циклу сім'ї. Методологічні принципи системної сімейної психотерапії (циркулярність, гіпотетичність, нейтральність). Техніки системної сімейної психотерапії. Циркулярні запитання. Генограма. Сімейна скульптура. Реконструкція сім'ї. Сімейний подіум та інші символічні зображення. Метафора.

Практичні заняття № 14-15

Лабораторне заняття №5

8. . Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	у тому числі					
	усього	лекції	практичні	лабораторні	Індивід. роб	Самост. роб.
1	2	3	4	5	6	7

Змістовий модуль 1. Соціально-психологічна характеристика особистості.						
Тема 1. Психотерапія як галузь психологічних знань і специфічна практика. Психотерапія як професія	22	4	4	-	-	14
Тема 2. Особливості психотерапевтичного процесу. Особистість психотерапевта	22	4	4	-	-	14
Тема 3. Етичні аспекти психотерапевтичної практики	16	4	2	-	-	10
Всього за змістовним модулем 1	60	12	10	0	-	38
Змістовий модуль 2. Класичні напрями психотерапії						
Тема 4. Розвиток класичного психоаналізу. Основні положення психоаналітичної теорії і практики З.Фрейда. Неофрейдизм і сучасний психоаналіз	24	4	4	2	-	14
Тема 5. Аналітична психологія і психотерапія К.Г.Юнга. Постюганство	24	4	4	2	-	14
Тема 6. Особливості когнітивно-поведінкового напрямку психотерапії	24	4	4	2	-	14
Тема 7. Екзистенційні та гуманістичні теорії психотерапії	24	4	4	2	-	14
Тема 8. Особливості системної сімейної психотерапії	24	4	4	2	-	14
Всього за змістовним модулем 2	120	20	20	10	-	70
Усього годин	180	32	30	10	-	108

9. Питання до семінарських занять

№ з/п	Назва питань	Кількість годин для денної форми
	Семінарські заняття не передбачені	

10. Питання до практичних занять

№ з/п	Назва питань	Кількість годин для денної форми
1-2	Становлення психотерапії як науки та професійної діяльності	4
3-4	Поняття та сутність психотерапевтичного процесу	4
5	Етичні основи психотерапії	2
6-7	Психоаналіз, як провідний метод психотерапевтичної практики	4
8-9	Аналітична психологія і психотерапія К.Г.Юнга та постюганство	4
10-11	Особливості когнітивно-поведінкового напрямку психотерапії	4
12-13	Екзистенційні та гуманістичні теорії психотерапії	4
14-15	Особливості системної сімейної психотерапії	4
	Разом	30

11. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми
1	Психодинамічний напрямок у психотерапії	2
2	Центрована та особистісна психотерапія	2
3	Когнітивно-поведінкова психотерапія	2
4	Екзистенціальна психотерапія	2
5	Сімейна психотерапія	2
	Разом	10

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної у вигляді тестування;
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри).

Питання

для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми
1.	Психотерапія як галузь психологічних знань і специфічна практика. Психотерапія як професія. Назвіть етапи становлення психотерапії як науки. Охарактерищуйте донауковий період розвитку психотерапії. Охарактеризуйте науковий період розвитку психотерапії. Охарактеризуйте етапи розвитку психотерапевтичних досліджень. Охарактеризуйте принципову відмінність між психіатрією і психотерапією. Дайте визначення психотерапії. Вкажіть предмет і мету психотерапії. Назвіть засновників основних напрямків психотерапії.	14
2.	Особливості психотерапевтичного процесу. Особистість психотерапевта. Які завдання постають у процесі психотерапевтичної діяльності? Охарактеризуйте важливі професійні якості психотерапевта. Охарактеризуйте важливі професійні якості психотерапевта. За якими критеріями класифікують психотерапевтичні напрями. Охарактеризуйте основні моделі психотерапевтичної допомоги. Вкажіть методи оцінювання ефективності та наслідків психотерапії. Охарактеризуйте поняття «психотерапевтична модель», «Психотерапевтичний метод». Назвіть класифікації психотерапевтичних напрямів за різними критеріями. Дайте визначення процесу психотерапії та його етапів. Охарактеризуйте основні поняття психотерапії: «запит», «сесія», «терапевтичний альянс». Якими є	14

	конструкти психотерапевта у взаємодії «клієнт-психотерапевт? Назвіть основні напрямки психотерапії. Які ознаки архітекτονіки психотерапевтичного процесу є основними?	
3	Етичні аспекти психотерапевтичної практики З якою метою сформульовано етичні принципи психотерапії? Які етичні норми психотерапії ви вважаєте основними? Назвіть принципи захисту клієнта. Охарактеризуйте принцип побудови професійних стосунків психотерапевта з колегами. Сформулюйте сучасне визначення психотерапії, надане Європейською асоціацією психотерапії (ЄАП)	10
4	Розвиток класичного психоаналізу. Основні положення психоаналітичної теорії і практики З.Фрейда. Неофрейдизм і сучасний психоаналіз У чому полягають відмінності між: класичним психоаналізом і психоаналітичною психотерапією; індивідуальним психоаналізом і груповим психоаналізом? Опишіть теорії розвитку особистості. Вкажіть основні напрями психоаналізу. Охарактеризуйте рівні розвитку особистості. Опишіть психоаналітичну техніку. Охарактеризуйте груповий психоаналіз. Дайте визначення поняттю «групова матриця».	14
5	Аналітична психологія і психотерапія К.Г.Юнга. Постюганство. Поясніть сутність кататимно-імагінативної психотерапії. Які синонімічні назви методу використовують? Охарактеризуйте теоретичну концепцію кататимно-імагінативної психотерапії; прокоментуйте її основні теоретичні положення. Яке явище позначає поняття «контрольована регресія» у контексті його застосування в КП? Охарактеризуйте основні тенденції сучасного етапу розвитку кататимно-імагінативної психотерапії. Опишіть структуру психотерапевтичного сеансу в межах основного ступеня КП. Назвіть техніки та психотерапевтичні прийоми в КП. Вкажіть особливості символдраматичної техніки у роботі з дітьми і підлітками.	14
6	Особливості когнітивно-поведінкового напрямку психотерапії. Назвіть типи спотворення мислення. Вкажіть постулати пізнавальної психотерапії як теоретичної системи. На яких засадах ґрунтується когнітивно-поведінкова психотерапія? Охарактеризуйте основні положення раціонально-емотивної терапії А. Елліса. Назвіть характеристики психічного здоров'я за А. Еллісом. Вкажіть теоретичні основи поведінкового підходу. Охарактеризуйте пізнавальну концепцію А. Бека.	14
7	Екзистенційні та гуманістичні теорії психотерапії. На які теоретичні положення екзистенційної парадигми спирається екзистенціальний психотерапевт? Які універсальні результати зміни світогляду людини в екзистенціальній психотерапії ви вважаєте цінними з вашої точки зору розуміння психотерапії? Назвіть техніки екзистенційної психотерапії. Охарактеризуйте психотерапевтичну роботу як пошук і феноменологічний опис. Охарактеризуйте поняття «екзистенціальна комунікація». Який внесок на розвиток екзистенційної психотерапії зробили вчені: М. Бубер, К. Ясперс, А. Камю, Ж.-П. Сартра, Е. Іонеску? Охарактеризуйте основні ідеї В. Франкла.	14
8	Особливості системної сімейної психотерапії Охарактеризуйте головні принципи та методи ССТ. Назвіть основні відмінності ССТ від інших напрямів психотерапії. Які основні моделі	14

	надання допомоги сім'ї ви можете назвати? Порівняйте теоретичні вихідні положення та техніки роботи у різних напрямках сімейної терапії. Складіть генограму власної сім'ї.	
ВСЬОГО		108

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено планом

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання:

Методи за характером навчально-пізнавальної діяльності студентів: проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій; групового вирішення проблемних задач); частково-пошуковий (евристичних запитань); дослідницький (есе, наукові доповіді).

Методичні прийоми як компоненти методів: вербальні (бесіда, пояснення); ілюстративно-демонстраційні (ілюстрування, демонстрування); прикладні (практичні завдання); інтерактивні (мозковий штурм).

Методи за формою організації навчання: лекції (проблемна лекція); практичні заняття; самостійна робота студентів (позааудиторна, науково-дослідна робота студентів).

Методи оцінювання: усний контроль (усний індивідуальний, усний фронтальний) письмовий контроль (письмовий фронтальний); тестовий контроль.

15. Методи контролю

Використовуються такі види контролю, як поточний, модульний та підсумковий.

Поточний контроль здійснюється на практичних заняттях шляхом опитування або письмових завдань, під час перевірки самостійної роботи, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті.

Модульний контроль передбачає перевірку знань студентів з певної частини матеріалу та здатності до інтегрованого відображення ними знань з різних тем, що входять до складу змістового модуля. Модульний контроль реалізується шляхом проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять, під час групових консультацій або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студентів. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Підсумковий контроль передбачає, з одного боку, обрахування балів, отриманих студентом з усіх видів робіт протягом семестру, а з іншого – проведення екзамену з даної дисципліни відповідно до заздалегідь складених питань, з якими студенти попередньо ознайомлюються. На основі цього студент отримує загальну оцінку з навчальної дисципліни.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни «Психотерапія» за видами робіт

Види робіт/контролю	Перелік тем															
	Тема 1.		Тема 2		Тема 3.		Тема 4.		Тема 5.		Тема 6.		Тема 7.		Тема 8.	
	Практичне/лабораторне заняття															
	1	2	3	4	5		6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Опитування	2		2		2		2		2		2		2		2	
Виконання завдань практичної роботи	1		1		1		1		1		1		1		1	
Виконання завдань самостійної роботи	2		2		2		2		2		2		2		2	
Виконання завдань лабораторної роботи							2		2		2		2		2	
Всього за темами	5		5		5		7		7		7		7		7	
Екзамен	50															
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100															

Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами опитування

Бали	Критерії оцінювання
2	Питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання. Студент вільно володіє науково-понятійним апаратом.
1	Механічне відтворення матеріалу з деякими помилками, неточності у використанні науково-понятійного апарату.
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Бали	Критерії оцінювання
1	Виконано завдання практичної роботи в повному обсязі, належним чином оформлено висновки, в яких відображено здатність до практичного застосування отриманих знань.
0,5	Виконано завдання практичної роботи із несуттєвими помилками або не в повному обсязі, оформлено висновки, які частково розкривають практичне завдання.
0	Не виконано практичну роботу або виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання виконання лабораторних завдань

Бали	Критерії оцінювання
2	Виконано завдання лабораторної роботи в повному обсязі, належним чином оформлено висновки, в яких відображено здатність до практичного застосування отриманих знань.
1	Виконано завдання лабораторної роботи із несуттєвими помилками або не в повному обсязі, оформлено висновки, які частково розкривають практичне завдання.
0	Не виконано лабораторну роботу або виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Критерії оцінювання
2	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
1	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить несуттєві помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82-89	B – дуже добре	4 – добре
74-81	C – добре	
64-73	D – задовільно	3 – задовільно
60-63	E – достатньо	
35-59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0-34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них:

– при підсумковому контролі у вигляді екзамену 50 балів відведено на поточний контроль, а 50 балів – на підсумковий (для допуску до екзамену необхідно мати не менше 25 балів поточної успішності).

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином (розподіл орієнтовний):

– робота на практичних заняттях (відповіді, виконання практичних завдань, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 50 балів.

Присутність на лекціях і практичних заняттях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль. Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Психотерапія» для студентів спеціальності 053 «Психологія» / Уклад. К.В. Седих. Полтава, 2024 р. 16 с. (Електронна версія в електронній бібліотеці Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»).

18. Рекомендована література

1. Багрий Я. Психоаналіз: навч. посіб. К. : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2016. 138 с.
2. Глива Є. Вступ до психотерапії. Київ : Вид-во «Острозька академія», вид-во «Кондор», 2004. 530 с.
3. Каліна Н.Ф. Психотерапія: підручник Київ : Академвидав, 2010. 288 с.
4. Кривоніс Т.Г. Основи особистісної психотерапії Київ : Слово, 2011. 240 с.
5. Мушкевич М. І. Основи психотерапії : навч. посіб . Вид. 3-тє. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 420 с.
6. Карпенко Є. Методи сучасної психотерапії : навч. посібник. Київ-Дрогобич : Посвіт, 2015. 116 с.
7. Пеньковська Н. М. Основи психологічного консультування в методі позитивної психотерапії : навч. посіб. Тернопіль : Крок, 2014. 286 с.
8. Розов. В.І. Адаптивні антистресові психотехнології. Київ : Кондор, 2005. 278 с.
9. Седих К.В., Фільц О.О., Кігічак-Борщевська А.В., Медінська Ю.Я., Михайлів С.В. “Основи психотерапії. Загальні засади психотерапії. Основні психотерапевтичні напрями”. Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2024. 210 с.
10. Яцина О. Ф. Основи психотерапії : практикум. Навчально-методичний посібник. Ужгород, 2021. 80 с.
11. Фон Шліппе А., Швайцер Й. Системна психотерапія та консультування ; [пер.з нім.]. Львів : ВНТЛ-Класика, 2004. 320 с.

Допоміжна

1. Байер О. О. Життєві кризи особистості: навч. посібник. Дніпропетр. нац. ун-ту, 2010. 244 с.
2. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості: Навчальний посібник для студентів старших курсів психологічних факультетів та відділень університетів. Харків : Фоліо, 1996. 237 с.
3. Берн Е. Ігри, у які грають люди. пер. з англ. К. Меншикової. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 56 с.
4. Католик Г. В. Тренінг релаксації як ефективна форма психокорекційної допомоги при ПТСР у дітей. Проблеми психологічного здоров'я в сучасній психотерапії: матеріали Міжн. наук.-практ. конф. Львів, 2006. 152 с.
5. Карамушка Л.М., Малигіна М.П. Особливості використання «екстремальної» та «стабільної» моделі діяльності психологічної служби у вітчизняній та зарубіжній психологічній практиці. К. : Ніка-Центр, 2002. С. 58-60.
6. Кузікова С.Б. Основи психокорекції : навч.посіб. Академвидав, 2012. 320 с.
7. Наративні психотехнології за заг. ред. Н. В. Чепелевої. Київ. : Главник, 2007. 144 с.
8. Підлипна Л. Терапія мистецтвом. 2-ге вид. Івано-Франківськ : Прут Принт, 2009. 136 с.

9. Психологія розвитку особистості у підлітковому та ранньому юнацькому віці. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. К.В. Седих. Полтава : Астроя. 2018. 267 с.
10. Рева М. Соціальна підтримка і психологічне консультування в Україні на тлі російської збройної агресії. Reva M. Social assistance and psychological counseling in Ukraine against the backdrop of Russian armed aggression. Amazonia Investiga, 2022 11(55), 265-272.
11. Рева М.М. Вплив стосунків юнаків із батьками на становлення їх самооцінки Молодий вчений. Науковий журнал. 2021. №5 (93). С. 80-86.
12. Седих К.В., Моргун В.Ф. Делінквентний підліток. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2019. 272 с.
13. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій : практичний посібник за наук. ред. Т. М. Титаренко. Кропивницький, 2019. 220 с.
14. Титаренко Т. М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності. Київ : Либідь, 2003. 456 с.
15. Франкл В. Людина у пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі / пер. з нім. О. Зайомської. К : Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля». 2020. 160 с.
16. Фройд З. Вступ до психоаналізу. переклад з німецької: П.Тарашук. Київ : Основи, 1998. 709 с.
17. Фройд З. Психологія сексуальності. пер. укр. Є. В. Тарнавського. Харків : Фоліо, 2018. 151 с.
18. Шапіро Ф. Психотерапія емоційних травм за допомогою рухів очей. Основні принципи, протоколи та процедури. пер. з англ. Ригіна А.С. під ред. Бондаренка А. Ф., 1998. 496 с.
19. Юнг К. Г. Структура і динаміка психічного Київ. : Центр навчальної літератури 2022. 274 с.
20. Юнг К. Г. Аналітична психологія. Київ. : Центр навчальної літератури 2022. 218 с.
21. Ялом І. Ліки від кохання та інші оповіді психотерапевта. пер. з англійської: Н. Бхіндер. 2017. 416 с.
22. Ялом. І. Вдивляючись у сонце. Долаючи страх смерті пер. з англ. Н. Михайловської. Харків : КСД. 2019. 304 с.
23. Яценко Т.С. Основи глибинної психокорекції: феноменологія, теорія і практика: навч. посіб. К. : Вища шк. 2006. 372 с.
24. Richie Herink & Paul R. Herink. The Psychotherapy Guidebook Easy to Understand Descriptions of 255 Different Therapies. e-Book 2015 International Psychotherapy Institute 1538 p. URL : <https://www.ijp.org.uk/docs/Psychotherapy-guidebook.pdf>

12. Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу на дистанційній платформі: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=5384>
2. Веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
<http://lib.pu.if.ua>. - Сайт наукової бібліотеки Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника.
3. <http://hklib.npu.edu.ua/> - Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.
4. <http://upsihologa.com.ua/> - портал професійних психологів України «У психолога».
5. <http://pl.bookos.org/> - електронна англomовна бібліотека